

การประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนชี้เหล็กพิทยาคม
อำเภออาจสามารถ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
EVALUATION OF KHILEKPITHAKOM SCHOOL'S MORAL AND ETHICAL
PROJECT IN ATSAMART DISTRICT OF ROI-ET PROVINCE

ปฏิวดี ใจเมือง¹

PATIWAT JAIMUANG

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนชี้เหล็กพิทยาคม ปีการศึกษา 2556 โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP MODEL) ประเมินในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ประเมินด้านผลผลิตของโครงการและศึกษาข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียนชี้เหล็กพิทยาคม ได้กลุ่มตัวอย่าง 347 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 48 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.40-0.78 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประเมินประกอบด้วย บุคลากร นักเรียน และ ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนชี้เหล็กพิทยาคม โดยรวมทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ ด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ด้านปัจจัยนำเข้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ด้านบริบท ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และด้านผลผลิต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83

คำสำคัญ : 1. การประเมินโครงการ 2. คุณธรรม 3. จริยธรรม

ABSTRACT

Objectives of Action research were: to evaluation assess the project of the moral and ethical Khilekpithayakom School on 2013.The CIPP model was used to evaluate the context, input, process and project outcome.

The sampling group comprised there group administrators factors, teachers, student, and student parent in Khilekpithayakom School All of 347 person

¹ นักศึกษาศาสาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

The data collected instrument questionnaire past 48 point. Each of much passed their Reallty at 0.40-0.78 and sol equar 0.96 Statistie analyses for processing incorporated percentage arithmetic mean, standard deriation and content.

Outcome of the research finding: by teacher, Student and student parent good agree to project moral and ethical. Khilekpithayakom School clover 4 skill all mean high level of step. Maximum to minimum: were

Processes percentege 3.73 standard deviation 0.68 Input mean were descending ordering included 3.64 standard deviation 0.67 Those of fundamental factors contexts productions 3.54 standard deviation 0.71 and the aspictie in descending orders wer production. 3.33 standard deviation 0.83

Keywords: 1. Evaluation Project 2. Moral 3. Ethical

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงในทุกด้านร่วมกันทั่วโลก ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ ภูมิปัญญา การดำเนินการด้านต่างๆ ทั้งการค้า การลงทุน การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เชื่อมต่อกัน และการลงทุนกับนานาประเทศของไทย ได้ส่งผลให้เกิดความต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมในระดับสากล การออกกฎหมายนโยบายมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 30 กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ประเด็นที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา 49 กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การศึกษาทางเลือก ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และตลอดชีวิต ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมจากรัฐ มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการศึกษาอบรม การเรียน การสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ มาตรา 80 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. 2545) ได้สนองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยมุ่งจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญทั้ง “ความรู้ คุณธรรม” กระบวนการเรียนรู้ การบูรณาการ ให้ผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ กำหนดระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา ระบบครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ระบบประกันคุณภาพ ทรัพยากรทางการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งหวังให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีเอกภาพ และเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย

พินสุดา สิริธรงค์ศรี (2552, หน้า 78) พบว่า สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของโลกที่ส่งผลต่อการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปีข้างหน้า คือ ด้านสังคมโลกที่เป็นสังคมของการแข่งขัน สังคมสิทธิมนุษยชนและสังคมพอเพียง ซึ่งสังคมไทยต้องหันมาให้ความสำคัญเรื่องของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” อย่างจริงจังมากขึ้น เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางชีวิตและสังคม มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังนั้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทย จึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมี “เหตุผล” รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกแห่งศีลธรรมและ “คุณธรรม” ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก “ความพอประมาณ” ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันก็เป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

นโยบายและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 79 ที่บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” และมาตรา 80 (3) ที่บัญญัติว่า “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ภูมิหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (มาตรา 6) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ในบทที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ตามแนวทางการพัฒนาในข้อ 3.1 ว่า “การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกันโดยมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ ทักษะชีวิตและความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงานและเร่งผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ ส่งเสริม การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการจัดการองค์ความรู้ การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ติงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรม และมีจิตสำนึกสาธารณะ โดยผลักดันให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ร่วมกันพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ติงาม เป็นคนดี ห่างไกลอบายมุขและยาเสพติด มีภาวะผู้นำ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม และมีบทบาทดูแล ตักเตือน เฝ้าระวังความประพฤติฉันท้เครือญาติ รวมทั้งสืบค้นคนดีในสังคม เชิดชูให้เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกระดับ ปลูกฝังทัศนคติและการเรียนรู้ในการทำประโยชน์เพื่อ

ส่วนรวม เปิดโอกาสให้คนทุกวัยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมเรียนรู้ทำงานร่วมกันประสานประโยชน์ เช่น กิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสาธารณประโยชน์ การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และกิจกรรมสหกรณ์ เป็นต้น และในระดับองค์กรของทุกภาค การพัฒนา มุ่งส่งเสริมให้มีการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม ภายใต้ระบบการศึกษาที่มุ่งการเรียนรู้ทั้งทางปฏิบัติและวิชาการ โดยพัฒนาเด็กเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนกระทั่งเกิดให้เติบโตตามวัยอย่างเหมาะสมและพร้อมเรียนรู้ โดยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับพ่อแม่ในการดูแลสุขภาพและพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดทั้งทางจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ฝึกให้เด็กคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เป็นระบบ รู้จัก เข้าใจและสามารถควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม รู้ถึงความสามารถที่ตนมีอยู่และร่วมมือกับผู้อื่น ผ่านการเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์จริงและมีความสุขจากการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรทั้งในและนอกระบบให้หลากหลายสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองที่บูรณาการเรื่องศีลธรรมประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการลดความขัดแย้งแบบสันติวิธี เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในรากเหง้าของตน และเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่จูงใจให้เด็กสนใจและใฝ่รู้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ และพัฒนาคุณภาพครูให้รู้เท่าทันวิทยาการสมัยใหม่” และมุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นหลักสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกแห่งนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา ตามหลักศาสนาที่นับถือ ดังนี้ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษาในสังกัดสวดมนต์ไหว้พระและหรือปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่นับถือ ในวันสุดท้ายปิดภาคเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการสวดมนต์ไหว้พระของนักเรียน พ.ศ.2503 ลงวันที่ 29 เมษายน 2503 อย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ให้สถานศึกษาสนับสนุนและดำเนินการให้บุคลากรทางศาสนาได้เข้าไปสอน และอบรมนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษา อย่างจริงจัง โดยประสานการดำเนินการกับหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้มีการพัฒนา ยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาในสังกัด ศึกษาและเข้าสอบธรรมศึกษา โดยจัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาในสถานศึกษาหรือที่สมควร ทั้งนี้โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอนตามปกติ ให้สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงาน องค์กร เอกชน จัดฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษาทุกคนโดยการเข้าค่ายเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เวลา 2 – 3 วัน ปีละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อยให้จัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยให้ทุกส่วนในสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและระดมสรรพกำลังในการสนับสนุน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (SAR : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2552)

ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โรงเรียนขี้เหล็กพิทยาคม ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นผลิตนักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ตามคำขวัญของโรงเรียนที่ว่า เรียนดี กีฬาเด่น เน้นวินัย ให้บริการ สมานสามัคคี มีคุณธรรม และเมื่อเรียนจบจากโรงเรียนไปก็ต้องการให้นักเรียนเป็นคนดีช่วยเหลือสังคม สิ่งที่โรงเรียนได้ดำเนินงานมาในด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ การนำแนวทางโรงเรียน

วิถีพุทธมาพัฒนานักเรียน โดยนำหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ไปบูรณาการจัดการศึกษา กิจกรรม เข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมพาน้องไปเพล กิจกรรมสำคัญทางศาสนา โครงการนำพระสงฆ์มาช่วยสอนใน สถานศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวถือเป็นจุดแข็งของ โรงเรียนจนเป็นที่ยอมรับจากผู้ปกครอง ตลอดจนทางราชการและองค์กรเอกชนโดยในปี พ.ศ.2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน คุณธรรมชั้นนำ ซึ่งเป็นสถานศึกษาส่งเสริมคุณธรรมดีเด่น ตามนโยบายคุณธรรมนำความรู้และวิถีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ

จากที่กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลแนวทางการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม อันจะส่งผลในการยกระดับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น และ ให้ทราบถึงการดำเนินงานตามโครงการ ข้อบกพร่อง จุดเด่น

จุดด้อย ปัญหาอุปสรรคของโครงการ และหวังว่าผลของการประเมินจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานการศึกษาอื่นในการปรับปรุง การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม ปีการศึกษา 2556 ตามกรอบของการประเมินโครงการโดยใช้ซีบีพี (CIPP Model) ใน 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation : C)
- 2.1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I)
- 2.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)
- 2.1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation : P)

2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม

3. สมมุติฐานของการวิจัย

3.1 ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีความคิดเห็นด้านบริบทของการประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.2 ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าของการประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.3 ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีความคิดเห็นด้านกระบวนการของการประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3.4 ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีความคิดเห็นด้านผลผลิตของการประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผลการประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง

4.2 ผลที่ได้จากการประเมินประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม เป็นความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือคิดค้นพัฒนางานใหม่ได้

4.3 ผลของการศึกษาค้นคว้าคาดว่าจะทำให้นักเรียน

4.3.1 มีความขยันหมั่นเพียรเรียนรู้ ขยันอดทนในการปฏิบัติหน้าที่และอาชีพของตน

4.3.2 รู้จักกิน รู้จักใช้ ดำรงตนอยู่ใน ความพอประมาณ มีเหตุผล

4.3.3 มีความประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง

4.3.4 วินัยยอมรับระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับควบคุมความประพฤติทางกายของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน

4.3.5 มีกิริยามารยาท การพูดจาทักทาย ที่ผู้ปฏิบัติได้แสดงออกมาให้เห็นถึงคุณลักษณะภายในอันดีงาม ได้แก่ การอ่อนน้อมถ่อมตน การพูดคุยด้วยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน ไม่มีคำหยาบคายเจ็บปน การรู้จักเสียสละ การให้อภัยผู้อื่นการรู้จักคำกล่าวขอโทษเมื่อกระทำผิด หรือการขอร้องให้ผู้อื่นกระทำตาม

4.3.6 มีการดูแลสุขภาพอนามัยของร่างกาย และสิ่งของเครื่องใช้ทั้งส่วนตนและส่วนรวมให้ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยจากเชื้อโรค

4.3.7 มีความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้งวิวาทบาดหมางกันและกัน

4.3.8 มีคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสิ่งที่ดีที่บุคคลกระทำต่อผู้อื่นและสังคม

4.4 ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการประเมินโครงการคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม ไปใช้พัฒนางานและเผยแพร่ผลการพัฒนาให้แพร่หลาย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้รายงานดำเนินการสร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการคุณธรรม จริยธรรม เพื่อกำหนดกรอบโครงสร้างของสิ่งที่จะประเมิน

5.2 ศึกษาค้นคว้าจากตำราเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการคุณธรรม จริยธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการประเมิน

- 5.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมิน
- 5.4 สร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมกรอบการประเมินทั้ง 4 ด้าน ได้แก่
 - 5.4.1 ด้านบริบท (Context)
 - 5.4.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
 - 5.4.3 ด้านกระบวนการ (Process)
 - 5.4.4 ด้านผลผลิต (Product)

5.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC ซึ่งกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือมีค่าตั้งแต่ .067 ขึ้นไป

6. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อโครงการโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนชั้นนำศึกษาศาสตร์ อำเภอบางสามารถสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลการศึกษาดังนี้

6.1 บริบทของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โครงการสามารถแก้ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

6.2 ปัจจัยเบื้องต้นของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดำเนินโครงการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กิจกรรมในโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

6.3 กระบวนการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการให้ความรู้ประชุมชี้แจง สื่อสารประชาสัมพันธ์ ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

6.4 โครงการคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความสุภาพ รองลงมาคือความมีวินัย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความซื่อสัตย์ รองลงมาคือการประหยัด และเมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม ผลการประเมินเป็นดังนี้

บุคลากร มีความคิดเห็นว่า โครงการคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความสุภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความซื่อสัตย์

นักเรียน มีความคิดเห็นว่า โครงการคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความสุภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความมีน้ำใจ ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความมีน้ำใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความสามัคคี เมื่อเรียงลำดับคุณธรรม จริยธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้คือ ความสุภาพ ความมีวินัย ความสะอาด ความสามัคคี ความขยัน การประหยัด ความมีน้ำใจ และความซื่อสัตย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามรายด้านเป็นดังนี้ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านบริบท และด้านผลผลิต

6.5 แนวทางตามข้อเสนอแนะการประเมินโครงการคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนซีเหล็กพิทยาคม พบว่า โรงเรียนควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมให้ชัดเจนและควรมีกิจกรรมที่อยู่ภายในโครงการให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ควรมีกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับความสามารถ สอดคล้องกับบุคลากร มีอาคารสถานที่ในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ควรใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม การใช้สื่อเทคโนโลยีในโครงการเพื่อช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม และมีการวางแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติได้จริง

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนซีเหล็กพิทยาคมอำเภออาจสามารถ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปราย ดังนี้

7.1 ผลการประเมินบริบทของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการประเมินของ มัทธา ฉัตรทอง (2551 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 “เทศบาลอนุสรณ์” สังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และสอดคล้องกับ มนูญ เพชรมีแก้ว (2552 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้วยกิจกรรมคุณธรรม โรงเรียนนาตุนประชาสรรค์ พบว่า ด้านบริบทของโครงการ มีความจำเป็นและความสอดคล้องโครงการ ทั้งในภาพรวม อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครอง ประชุมหารือร่วมกันระหว่างคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ผลสรุปการดำเนินงานจากแผนปฏิบัติการในปีการศึกษาที่ผ่านมา ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างเห็นพ้องที่จะให้การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นนโยบายที่สำคัญของโรงเรียนเช่นเดียวกัน

7.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการประเมินของ ทนงศักดิ์ เจริญชัย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในโรงเรียนบ้านดงแสนตอ การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

ศึกษาผล การดำเนินโครงการเสริมสร้าง และพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในโรงเรียนบ้านดงแสนตอ โดยการประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบ “ ซิปป์โมเดล ” (CIPP Model)

พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการสำหรับนักเรียน ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสะอาด ด้านความมีน้ำใจ และด้านความมีวินัย สอดคล้องกับ ปรัชญา ไชโย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นำชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองบัวราชบุรีบำรุง อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และยังสอดคล้องกับ ผลการประเมินของ จารุณี พวงศรี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนถาวรานุกุล ผลการประเมินดังกล่าวข้างต้น พบว่า ปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนวางแผนการดำเนินงานตามโครงการอย่างชัดเจน มีกิจกรรมในโครงการที่เหมาะสม ผู้บริหารและครูมีความพร้อม มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมในโครงการ และเนื่องจากโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนเป็นโครงการที่ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ จึงได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

7.3 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการประเมินของ ทนงศักดิ์ เจริญชัย (2550 : บทคัดย่อ) ทวีศักดิ์ อริยวัฒน์วงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) ปรัชญา ไชโย (2551 : บทคัดย่อ) และจารุณี พวงศรี (2551 : บทคัดย่อ) ผลการประเมินดังกล่าวข้างต้น พบว่า กระบวนการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีการนำแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติ มีการกำหนดบทบาท มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ให้ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทราบ มีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน และเหมาะสม รูปแบบกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนมีความน่าสนใจ จะเห็นได้จากผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการรายข้อซึ่งพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

7.4 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม พบว่า ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของครูคือ ความสุภาพ ตามความคิดเห็นของนักเรียนคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ และตามความคิดเห็นของผู้ปกครองคือ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ซึ่งไม่สอดคล้องกัน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูและผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นว่านักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมด้านความรับผิดชอบและความขยัน น้อยที่สุดตามลำดับ แต่ตามความคิดเห็นของนักเรียนเห็นว่านักเรียนมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์และความยุติธรรม น้อยที่สุดตามลำดับ เมื่อเรียงลำดับคุณธรรม จริยธรรมด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อยตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทุกกลุ่ม สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้คือ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ความสุภาพ ความมีวินัย ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความขยัน และ ความรับผิดชอบ จะเห็นได้ว่าคุณธรรม จริยธรรมที่โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาในห้าอันดับสุดท้ายจากการประเมินครั้งนี้คือ ความมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความขยัน และ

ความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง “สำรวจสถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทย” ประชาชนจะถูกสำรวจเกี่ยวกับคุณธรรม 7 ด้าน ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต สติสัมปชัญญะ จิตอาสา ความขยันหมั่นเพียร และความรักชาติ พบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งยังเป็นนักเรียน/นักศึกษา มีค่าคะแนนคุณธรรมทั้ง 7 ด้าน ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอายุอื่น ๆ (ศุภย์วิชัยเอแบคนวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2551 : ก)

จากผลการประเมินโครงการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียน ชีเหล็กพิทยาคม ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเริ่มจากศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกับคณะครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน และกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาและพัฒนา ดำเนินกิจกรรม ตามโครงการอย่างต่อเนื่อง มีการแก้ไขปัญหา เมื่อพบข้อบกพร่อง โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชน ทำให้การดำเนินงานตามโครงการบรรลุเป้าหมาย นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูและนักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ แสดงให้เห็นว่า โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโรงเรียนชีเหล็กพิทยาคมอำเภอ อาจสามารถ เป็นโครงการที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้จากการค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนที่สนใจในงานด้านการประเมินโครงการเป็นอย่างยิ่ง

8.1 ด้านบริบท ผู้บริหารโรงเรียนควรเห็นความสำคัญของโครงการคุณธรรม จริยธรรมและให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสม และควรมีการจัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติการของโครงการคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเผยแพร่

8.2 ด้านปัจจัยนำเข้า สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมโครงการคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมและชัดเจน และให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผน อีกทั้งต้องส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมโครงการคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

8.3 ด้านกระบวนการ โรงเรียนควรประสานงานกับบุคคลภายนอกและองค์กรภายนอกทั้งก่อนเริ่มดำเนินการโครงการและระหว่างดำเนินการโครงการ และมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

8.4 ด้านผลผลิต ควรมีกิจกรรมโครงการคุณธรรม จริยธรรมมีการเผยแพร่สื่อที่มีเนื้อหา ในการส่งเสริมคุณธรรม อีกทั้งมีการจัดการแสดงบนเวทีเกี่ยวกับการส่งเสริมโครงการคุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งควรมีการให้กำลังใจหรือรางวัลแก่นักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

9. บรรณานุกรม

- จารุณี พ่วงศรี. (2551). การประเมินโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนถาวรานุกูล. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=7784&bcid_id=16. [30 กรกฎาคม 2552].
- ทองศักดิ์ เจริญชัย. (2550). การประเมินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในโรงเรียนบ้านดงแสนตอ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.kruthai.info/board_vijai/show.php?Category=vijai&No=122. [30 กรกฎาคม 2552].
- ปรัชญา ไชโย. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนหนองบัวราชภูร์บำรุง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=9858&bcid_id=16. [30 กรกฎาคม 2552].
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- มนูญ เพชรมีแก้ว. (2552). การประเมินโครงการพัฒนาค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้วยกิจกรรมคุณธรรม โรงเรียนนาตุนประชาสรรค์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=7635&bcid_id=16. [30 กรกฎาคม 2552].
- มัทวะ ฉัตรทอง. (2551). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 “เทศบาลอนุสรณ์”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.kroobannok.com/boardview.php?b_id=8215&bcid_id=16. [30 กรกฎาคม 2552].

10. คำขอบคุณ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร. กฤตยากร ลดาวัลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ด ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากครู นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนขี้เหล็กพิทยาคม อำเภออาจสามารถ จังหวัดอัยเย็ด ทุกท่านในตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัวใจเมือง ตลอดจนญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและเป็นประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้